

Posta, Telgraf ve Telefon kanunlarına ek 2721 ve 2722 sayılı kanunların iki ve üçüncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâiyhası ve Münakalât ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/253)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 61/1140

15 . IV . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Posta ve Telgraf ve Telefon kanunlarına ek 2721 ve 2722 sayılı kanunların iki ve üçüncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında Münakalât Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 30 . III . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil
Ş. Saraçoğlu

Mucip sebepler

P. T. T. İdaresi, uhdesinde bulunan âmme hizmetlerini muntazam bir şekilde yapabilmek için mevcut tesisatının mühim bir kısmını islah ve teedit zaruretinde bulunmaktadır. Posta, Telgraf ve Telefon işletmesinin istilzam eylediği malzeme ve eşya fiyatları ise ahvali harbiye dolayısıyla mütemadiyen yükselmektedir.

Buna mukabil P. T. T. nin umumî ücret tarifeleri bu fiyat yükseliş hareketlerinin pek dununda kaldığı gibi umumî işletme iş hacminin % 40 na baliğ olan resmî muhaberat ve müraselât da işbu mutedil tarifenin üçte biri nisbetinde bir ücretleifa edilmektedir.

Bundan başka, adli tebliğat işleri P. T. T. İdaresine devredilirken bu muamelenin senede 2 575 000 lira raddesinde bir varidat temin edeceği bildirilmiş ve teşkilât da bu hesaba göre yapılmış olduğu halde bu iş her sene iki milyon kadar bir açık vermektedir.

Diğer eihetten bir kısım tekaüt maaşları, satın alınan Telefon şirketlerinin taksitleri P. T. T. bütçesinden temin edildiği gibi bu idare sermaye siyle tesis edilen radyo müessesesinin Basın ve Yayın Umum Müdürlüğüne devri yüzünden P. T. T. İdaresi bu müessesenin temin ettiği varidattan da mahrum kalmış bulunmaktadır.

1943 bütçesi nazarı itibara alınırrsa idarenin eşhasa ait hizmet varidatı 16 000 000 lira olduğu halde Devlete ait işler eşhas tarifesiyle kıymetlendirildiği takdirde 11 000 000 liraya yaklaşmakta ve idare bu paranın ancak sülüsünü almakla iktifa eylemek zaruretinde kalmaktadır. Halbuki âmme hizmeti ifa eden iktisadî müesseseler arasında bu nispette bir külfete bâbi tutulmuş teşekkül mevcut değildir.

Yukarıda bahsedilen, tesisatın, islah ve teedit işlerinin halen mer'î tarifelerde, ticari randımanı sektedar etmeksizin yapılacak tadillerle icrası ise mümükün görülmemektedir.

Bu itibarla şimdiki halde üçte bir olarak alınmakta olan resmî muhaberat ve müraselât ücretlerinin % 50 ye çıkarılması ve 2721 ve 2722 numaralı kanunların ikinci maddelerinin bu esas dahi-

linde değiştirilmesi bir zaruret halini almış bulunmaktadır.

Mezkûr kanunların ikinci maddelerinde tadilat teklif edilirken tatbikatta bazı müşküller gösteren üçüncü maddelerinde de değişiklik yapılmasının teklif olunması muvafık görülmüştür.

Çünkü 2721 ve 2722 numaralı kanunların üçüncü maddeleri daireleri maktuiyete bağlanmakta muhayyer kılmaktadır. Bu yüzden bazı daireler maktuiyete girmemekte ve bütçelerine de kâfi miktarda tahsisat koymamakta olduklarından tahakkuk eden Posta ve Telgraf ücretlerinin her sene mühim bir kısmı tahsil edilmemektedir.

Sene ortasında teşkil edilen bazı dairelere ait hesapların tesbit ve tahsil tarzı hakkında kanunda bir kayıt mevcut olmadığından bunlar hakkında yapılacak muamele de bazı tereddüt ve ihtilâflara sebep olmaktadır.

Bu sebeplerle mezkûr kanunların üçüncü maddelerinin de teklif veçhile tadili lüzumlu görülmüştür.

Dairelerin bütçelerine ona göre tahsisat koyabilmelerini temin için bu kanun hükümlerinin 1. VI. 1944 tarihinden muteber olması icap etmektedir.

Münakalât Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Münakalât Encümeni

Karar No. 5

Esas No. 1/253

29 . IV . 1944

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan ve 2721 ve 2722 sayılı kanunların bazı maddelerini değiştiren kanun porjesi, P. T. T. Umum Müdürü de hazır olduğu halde incelendi.

Gerek Hükümetin bu kanuna bağlı gerekçesinde ve gerek P. T. T. Umum Müdürünün Encümeninde verdiği izahlarda belirtildiği üzere:

1. Uzun süren bir harp yüzünden bir yandan el emeği ücretleri, öte yandan her çeşit malzeme ve eşya fiyatları yükselmiş ve yükselmektedir.

Hususi kanun ile ücretlerin arttırılması ve fazla mesai ücreti ödeme usulünün posta ve telgraf memurlarına da tatbiki yüzünden memur ve müstahdemlerin aylık ücretleri yekûnu da kabarmış bulunmaktadır.

Bundan başka P. T. T. İdaresinin üzerine aldığı âmmo hizmetleri de gittikçe artmaktadır. Evvelce P. T. T. İdaresine verilen adli tebligat işlerine sonradan kadastro mahkemeleri tebligatı da katılmıştır.

Bu sebeplerle: 2721 ve 2722 sayılı kanunların ikinci maddesinde resmî dairelere ait posta ve telgraf murasele ve muhabere ücretleri nispetinin 1/3 den 1/2 ye çıkarılması hakkındaki Hükümetin teklifi Encümenimizce de uygun görü-

lerek aynen kabul edilmiştir.

2. Aynı kanunların üçüncü maddelerinin, daireleri yıllık posta ve telgraf ücretlerini maktuiyete bağlamakta muhayyer bırakmasının da, P. T. T. İdaresini, paralarını tahsil edememek gibi bir zorluğa uğrattığı, bugüne kadarki tecrübelerle anlaşılmış olduğundan; bu maddelerdeki (muhayyerliği) nin kaldırılması hakkındaki Hükümetin teklifi Encümenimizce de muvafık görülerek aynen kabul edilmiştir.

Havalesi veçhile Bütçe Encümenine havale buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Mü. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Kütahya	Çoruh	Hatay
R. Peker	A. R. Erem	H. Ngaz
Aydın	Bursa	Edirne
Dr. R. Levent	A. M. Erhan	M. E. Ajaoğulları
Edirne	İzmir	İzmir
F. Balkan	S. Epikmen	H. Onaran
İzmir	Kars	Kars
Dr. K. Örs	E. Demirel	Ş. Karacan
Kırşehir	Kocaeli	Ordu
F. Seler	R. Fenmen	Dr. V. Demir
Sivas	Trabzon	Tunceli
H. Işık	M. Aydın	H. Üçöz

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Mazbata No. 100
Esas No. 1/253

17 . VII . 1944

Yüksek Reisliğe

Posta, telgraf ve telefon kanunlarına ek 2721 ve 2722 sayılı kanunların iki ve üçüncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında Münakalât Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 15 nisan 1944 tarih ve 6/1140 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Münakalât Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize tevdi buyurulmakla Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürü Naki Köstem ve Maliye Vekilliğinin salâhiyetli memuru hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Mucip sebepler lâyihasında dermeyan edilen sebepler, bu ücretlerin arttırılmasını müstelzim mahiyette bulunmaktadır. Posta ve Telgraf ücretlerinde resmî dairelerin tenzilâtlı tarifeye tâbi tutulması, posta ve telgraf hizmetlerinden istifade eden diğer fertlerin bu tenzilâtın tevlit ettiği açığa ait külfetleri tahmil etmesini ve bu suretle bir nevi gizli bir mükellefiyete mâruz kalmasını intağ ettiği gibi resmî dairelerin hakikî masraflarının tesbitine ve her dairenin yaptığı hizmetin kaça mal olduğunu tâyine mâni olmakta ve bu hal bazen de bu hususlarda resmî dairelerce tasarruf kaidelerine uygun bir şekilde hareket edilmesini güçleştirmektedir. Bu mülâhazalara binaen Posta ve Telgraf idaresince yapılan hizmetin hakikî maliyetine tekabül eden ücretin sureti umumiyede müsavi olarak alınmasını ve tarifelerin yeni tesisat ve masraflara lüzum gösteren Posta ve Telgraf idaresinin yeni ihtiyaçlarını da temin edecek ve aynı zamanda halk üzerinde fazla tazyik yapmıyacak şekilde tanzim edilebilmesini temin etmek maksadıyla, encümenimiz resmî dairelerin de posta ve telgraf ücretlerinde tenzilâtlı bir tarifeye tâbi tutulması lüzumuna esas itibarıyla kani olmuştur.

Madde, bu sebeple bu esasa göre tanzim edilmiş olmakla beraber, 1944, malî yılı bütçelerine mevzu tahsisat gözönünde tutularak, bu hükmün 1945 malî yılı iptidasından itibaren tatbiki ve kanunun meriyetinden itibaren resmî daireler

muhaberatından alınacak ücretin mer'î tarifinin 1/3 ünden 1/2 nispetine çıkarılması muvafık görülmüş ve bu maksat, muvakkat madde ile temin edilmiştir.

Bundan maada, encümenimiz resmî dairelerin bir sene evvelki istatistiklere nazaran posta ve telgraf ücretlerini maktu olarak tediyeleyeri usulünün tatbikatta;

I. Masraflı yapan ve bu suretle tahsisattı ödeyen dairelerin bu istatistikleri kontrol edememesi;

II. Posta ve Telgraf İdaresinin bu istatistikleri tespit ve tanzim için mühim miktarda memur istihdamına mecbur kalması ve bunun bir çok insan enerjisinin sarfını istilzam etmesi de gözönünde tutularak, resmî dairelerin posta ve telgraf ücretlerini, daha basit, masrafsız ve külfetsiz bir şekilde tediye edebilmelerini mümkün kılacak bir usulün tetkik edilmesi muvafık olacağını mütalâa etmiş ve bu tetkikatı icra ettirerek bunu temin edecek tedbirlerin Meclise getirilmesi yolundaki temennisini mazbataya derece karar vermiştir.

Bu arada, bütün resmî dairelerin halen ihtiyari olarak tatbik edilen maktuiyet usulünün, umumiyet ve yeknasaklığı teminen mecburi olmasını da muvafık görmüştür.

Teklif edilen lâyiha iki ayrı kanuna taallük etmekte ve iki ayrı kanunun aynı hükme müteallik mütenazır maddelerini tadil etmektedir. Muhtelif kanunlara ait tadilâtın bir kanunla yapılmasından ziyade ayrı ayrı kanunlarla yapılmasında usul bakımından fayda mütalâa eden encümenimiz, bu lâyihaı taallük ettiği iki ayrı kanuna göre ikiye ayırmağı da muvafık görmüş ve lâyiha o suretle yeniden tanzim edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Tokad
İ. Ekêr	Mezundur	H. N. Keşmir

Kâtip
İstanbul
F. Oymen
Bolu
Dr. Zihni Ülgen
Giresun
Ayet Sayar

Aydın
Gl. Refet Alpman
Edirne
M. N. Gündüzalp
İstanbul
H. Kortel

Bitlis
B. Osma
Eskişehir
Yavuz Abadan
İstanbul
H. Ülmen

İzmir
M. Bırsel
Rize
T. B. Balta

Kütahya
H. Pekcan
Tokad
R. A. Sevengil

Mardin
R. Erten
Trabzon
M. S. Anamur

Zonguldak
H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Posta ve Telgraf ve Telefon Kanunlarına ek 2721 ve 2722 sayılı kanunların iki ve üçüncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 376 sayılı Posta Kanununa ek 2721 sayılı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Umumî muvazeneye dahil dairelerle mülhak ve hususi bütçelerle idare olunan dairelerden ve belediyelerden postaya tevdi olunan âdi, taahhütlü ve iadeli taahhütlü mektup, kart, gazete, mevkut risaleler, her nevi basılmış kâğıtlar, iş kâğıtları ve örneklerle kıymet takdir edilmiş mektup, kıymetli ve kıymetsiz posta paketlerinden ve bunlara müteallik haber isteme, adres değiştirme, geri alma, başka yere yollama, geri çevirme ve ardiye hizmetlerinden tarifesinde yazılı ücretlerin yüzde ellisi nispetinde ücret alınır. Bu tenzilât dolayısıyla husule gelecek para kesirleri yirmi paraya iblâğ olunur.»

MADDE 2. — Aynı kanunun üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Umumî muvazeneye dahil veya mülhak bütçeli dairelerin ve istedikleri takdirde hususi idarelerle belediyelerin dahillî posta ücretleri bütçenin ihzar edildiği malî seneden bir evvelki malî senede P. T. T. İdaresince tutulmuş olan istatistiklere müsteniden ve mer'î tarifeye göre maktu olarak alınır. Daireler bu işe lüzumlu olan tahsisatı her sene bütçelerine koyacakları gibi hususi idarelerle belediyeler de bu iş için gereken tahsisatı kendi bütçelerine koyarlar.»

Umumî muvazeneye dahil olmak veya mülhak bütçe ile idare edilmek üzere yeniden kurulacak vekâlet ve dairelerin posta ücretleri bu vekâlet veya dairelerin teşekkülünü takip eden ay

veya aylar içinde P. T. T. İdaresince tutulacak istatistiklerin vasatilerine göre sene içinde keza maktuan alınır. Bu hesap ertesi sene için de esas tutulur.

MADDE 3. — 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununa ek 2722 sayılı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Umumî muvazeneye dâhil dairelerle mülhak ve hususi bütçelerle idare olunan dairelerden ve belediyelerden tevdi olunan açık ve şifreli telgraflardan telgraf tarifesinde yazılı ücretlerin yüzde ellisi nispetinde ücret alınır.»

MADDE 4. — Aynı kanunun üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Umumî muvazeneye dâhil veya mülhak bütçeli dairelerin ve itstedikleri takdirde hususi idarelerle belediyelerin dahillî telgraf ücretleri bütçenin ihzar edildiği malî seneden bir evvelki malî senede P. T. T. İdaresince tutulmuş olan istatistiklere müsteniden ve mer'î tarifeye göre maktu olarak alınır. Daireler bu işe lüzumlu olan tahsisatı her sene bütçelerine koyacakları gibi hususi idarelerle belediyeler de bu iş için gereken tahsisatı kendi bütçelerine koyarlar.

Umumî muvazeneye dâhil olmak veya mülhak bütçe ile idare edilmek üzere yeniden kurulacak vekâlet ve dairelerin telgraf ücretleri bu vekâlet veya dairelerin teşekkülünü takibeden ay veya aylar içinde P. T. T. İdaresince tutulacak istatistiklerin vasatilerine göre sene içinde keza maktuan alınır. Bu hesap ertesi sene için de esas tutulur.

MADDE 5. — Bu kanun 1 . VI . 1944 tarihinden muteberdir.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30 . III . 1944

Bş. V. Ad. V. M. M. V.
Ş. Saracoğlu A. R. Türel A. R. Artunkal

Da. V. Ha. V. Mal. V.
Hilmi Uran N. Menemencioğlu F. Ağralı
Mf. V. Na. V. İ. V.
Yücel Sırrı Day Fuad Sirmen
S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.
Dr. H. Alataş Suad. H. Ürgüblü Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V. Ti. V.
A. F. Cebesoy C. S. Siren

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Posta Kanununa ek 2721 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 376 sayılı Posta Kanununa ek 2721 sayılı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Umumî muvazeneye dâhil dairelerle mülhak ve hulusi bütçelerle idare olunan dairelerden ve belediyelerden postaya tevdi olunan adi, taahhütlü mektup, kart, gazete, mevkut risaleler, her nevi basılmış kâğıtlar, iş kâğıtları ve örneklerle kıymet takdir edilmiş mektup, kıymetli ve kıymetsiz posta paketlerinden ve bunlara müteallik haber isteme, adres değiştirme, geri alma, başka yere yollama, geri çevirme ve ardiye hizmetlerinden tarifesinde yazılı ücretlerin tamamı alınır.

MADDE 2. — Aynı kanunun üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Umumî muvazeneye dâhil veya mülhak bütçeli dairelerin ve istedikleri takdirde hususi idarelerle belediyelerin dahilî posta ücretleri bütçenin ihzar edildiği malî seneden bir evvelki malî senede de P. T. T. İdaresince tutulmuş olan istatistiklere müsteniden ve mer'î tarifeye göre

maktu olarak alınır. Daireler bu işe lüzumlu olan tahsisatı her sene bütçelerine koyacakları gibi hususi idarelerle belediyeler de bu iş için gereken tahsisatı kendi bütçelerine koyarlar.

Umumî muvazeneye dâhil olmak veya mülhak bütçe ile idare edilmek üzere yeniden kurulacak vekâlet ve dairelerin posta ücretleri bu vekâlet veya dairelerin teşekkülünü takip eden ay veya aylar içinde P. T. T. idaresince tutulacak istatistiklerin vasatilerine göre sene içinde keza maktuan alınır. Bu hesap ertesi sene için de esas tutulur.

MUVAKKAT MADDE — 1944 malî yılı sonuna kadar birinci maddede yazılı ücretlerin yüzde ellisi alınır. Bu tenzilât dolaoyısıyla hulusile gelecek para kesirleri yirmi paraya iblâğ olunur.

MADDE 3. — Bu kanun 1 . VI . 1944 tarihinden mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Telgraf ve Telefon Kanununa ek 2722 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununa ek 2722 sayılı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Umumî muvazeneye dâhil dairelerle mülhak ve hususi bütçelerle idare olunan dairelerden ve belediyelerden tevdi olunan açık ve şifreli telgraflardan telgraf tarifesinde yazılı ücretlerin tamamı alınır.»

MADDE 2. — Aynı kanunun üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Umumî muvazeneye dâhil veya mülhak bütli dairelerin ve istedikleri takdirde hususi idarelerle belediyelerin dahilî telgraf ücretleri bütçenin ihzar edildiği malî seneden bir evvelki malî senede P. T. T. İdaresince tutulmuş olan istatistiklere müsteniden ve mer'î tarifeye göre maktu olarak alınır. Daireler bu işe lüzumlu olan tahsisatı her sene bütçelerine koyacakları gibi hu-

susi idarelerle belediyeler de bu iş için gereken tahsisatı kendi bütçelerine koyarlar.

Umumî muvazeneye dâhil olmak veya mülhak bütçe ile idare edilmek üzere yeniden kurulacak vekâlet ve dairelerin telgraf ücretleri bu vekâlet veya dairelerin teşekkülünü takibeden ay veya aylar içinde P. T. T. İdaresince tutulacak istatistiklerin vasatilerine göre sene içinde keza maktuan alınır. Bu hesap ertesi sene için de esas tutulur.

MUVAKKAT MADDE — 1944 malî yılı sonuna kadar birinci maddede yazılı ücretlerin yüzde ellisi alınır.

MADDE 3. — Bu kanun 1 . VI . 1944 tarihinden mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.